

Oppdatert 7.6.2019

Handlingsveileder for Bedre tverrfaglig innsats (BTI)

Denne handlingsveilederen beskriver hvordan vi handler og samarbeider med barn, unge og deres foresatte. Handlingsveilederen er forpliktende for alle ansatte som møter barn og unge med behov for hjelp, støtte og oppmerksomhet i korte eller lengre perioder i livet.

Dersom du lurer på om et barn/ungdom trenger hjelp, plikter du som ansatt å gjøre noe med det. Husk at det kanskje bare er du som ser. Da blir du den avgjørende faktoren dersom bekymringen viser seg å være reell.

Handlingsveilederen for Bedre tverrfaglig innsats (BTI) forteller deg hvordan du bør handle, og skal gi deg trygghet på egen kompetanse og framgangsmåte.

Gjennom tidlig innsats og samhandling hindrer vi at barn og unge vokser seg inn i større vansker. Vi skal ikke vente og se.

Bruk handlingsveilederen fra første stund i møte med barn og unge som kan ha behov for hjelp, støtte og oppmerksomhet.

Det er laget en egen handlingsveileder for voksentjenestene som blir oppmerksom på barn og unge med hjelpebehov, mens barnevernet følger oppdatert versjon av statlig veileder for barnevern.

Fire nivåer i arbeidet med barn og unge

Handlingsveilederen beskriver fire nivåer i arbeidet med barn og unge - fra svangerskap og opp til 24 år - fra tidlig identifisering og avklaring hos egen tjeneste, til omfattende samarbeid mellom egen og flere andre tjenester:

Nivå 0 - tidlig identifisering og avklaring på eget tjenestested

Nivå 1 - Når bekymringen kan løses på eget tjenestested, sammen med foresatte

Nivå 2 - behov for samarbeid med andre tjenester og foresatte

Nivå 3 - behov for omfattende samarbeid mellom flere tjenester og foresatte

Innhold

Handlingsveileder for Bedre tverrfaglig innsats (BTI)	1
Samarbeid rundt barn, unge og familier	2
Nivå 0: Tidlig identifisering og avklaring	3
Nivå 1: Utfordringene kan løses på tjenestestedet	7
Nivå 2: Utfordringene krever bistand fra andre	13
Nivå 3: Omfattende samarbeid mellom flere tjenester	15

Samarbeid rundt barn, unge og familier

1. Vi starter med å være omforent om hva som er målet for og med barnet og familien. Vi må vurdere hva som er oppnåelig innenfor rimelige rammer og hvilke tilbud som er gode nok. Det er faglige, etiske og juridiske vurderinger.
2. Deretter jobber vi sammen med å komme frem til hvilke ferdigheter, omstendigheter eller annet som skal til for at vi kommer oss dit.
3. Først nå er det hensiktsmessig å se på hvem/hvilke aktører og tjenester som har kompetanse til å tilby det vi har blitt enige om at er nødvendig for å nå barnets og familiens mål.
4. Vi evaluerer effekten av tiltakene våre jevnlig, sammen med både foreldre, barn og de andre tjenestene som er involvert.

Samtidighetsansvar

I overgangssituasjoner mellom tjenester eller personer kan innsatsen eller koordineringen rundt barn og unge svikte, ofte fordi den som overtar ikke er godt nok orientert om familiens situasjon.

På alle nivåer i handlingsveilederen har du samtidighetsansvar. Det betyr at du er ansvarlig for å følge opp barnet og familien selv hvis du har sendt henvisninger eller meldt fra om din bekymring er meldt til andre instanser eller til din leder. De ulike tjenestenes arbeid med familien skal i størst mulig grad foregå samtidig, ikke etappevis. Les mer om samtidighetsansvar i verktøykassa på Nittedal kommunes nettsider.

Barns rett til medvirkning og samtykke

Grunnloven § 104 sier at barn «har rett til å bli hørt i spørsmål som gjelder dem selv, og deres mening skal tillegges vekt i overensstemmelse med deres alder og utvikling».

Barn som har fylt 7 år har rett til å si sin mening. Yngre barn som er i stand til å danne sine egne meninger skal også få informasjon og anledning til å uttrykke dem før det blir tatt avgjørelser om personlige forhold for barnet. Når barnet har fylt 12 år skal dets mening tillegges stor vekt.

Barn som har fylt 15 år kan sammen med foresatte velge om det vil samtykke til tverrfaglig samarbeid. Fra 15 år skal foresatte og/eller ungdommen skrive under på samtykkeskjema. Mellom 15 år og 18 år skal ungdommen få stadig større selvbestemmelsesrett.

Når en ungdom under 18 år har samtykkekompetanse varierer mellom ulike lover. Det er alltid den tjenesten som skal gi fra seg opplysninger som avgjør hva som kan gis uten hinder av taushetsplikten.

I helsetjenestene kan ungdom over 16 år selv samtykke til at taushetsplikten faller bort. De har vanligvis rett selv til å avgjøre hvilke opplysninger foreldrene skal få fra helsetjenesten. Det gjelder også ved spørsmål om de skal motta helsehjelp.

Les mer om taushetsplikt og samtykkeregler under avsnittet "Taushetsplikt" i Verktøykassa

Nittedal kommune er forpliktet til å implementere FNs barnekonvensjon artikkel 3 og 12 i alt vi gjør. Det innebærer at barnets beste er et grunnleggende hensyn og vi skal sikre barns medvirkning. Barn har rett til å si sin mening, og deres mening skal bli tillagt vekt.

Dersom dere vurderer at det er til barnets beste å ikke delta på oppfølgingsmøtene mellom foresatte og hjelpeinstansene, bør det etableres andre arenaer hvor barnet/ungdommen får komme med sin mening. Det kan for eksempel være aktuelt dersom hjelpeinstansene ikke klarer å få til et godt samarbeid med foresatte og møtene er urolige, eller at den unge selv ikke ønsker å delta på møtene.

I så fall kan et eget møte mellom barnet og for eksempel den som jobber tettest med barnet være en bedre måte å medvirke. Den ansatte kan fortelle hva som er avtalt på møtene, og hva som kan være aktuelle tiltak videre. Barnet kan få lese referat fra møtet, stille spørsmål og få informasjon.

Barnet blir informert om sin rett til å si sin mening. Den ansatte skal invitere, men ikke presse barnet til å si sin mening. Dersom barnet ønsker, kan den ansatte videreformidle det barnet har sagt på neste møte slik at det kan tillegges vekt.

Nivå 0: Tidlig identifisering og avklaring

Nivå 0 i handlingsveilederen er tidlig identifisering og avklaring i egen tjeneste.

Hovedpunkter på nivå 0 er:

Er situasjonen akutt?
Undring og observasjon
Del bekymringen
Avklaring

1. Er situasjonen akutt?

Dersom du har grunn til å tro at et barn/unge utsettes for vold i nære relasjoner og/eller seksuelle overgrep skal du handle umiddelbart. Kontakt politi eller barneverntjenesten *samme dag* som situasjonen oppstår. Du skal ivareta saken sammen med din leder.

Dersom vi mistenker seksuelle overgrep eller vold, kontakter vi barnevernet direkte uten å varsle foreldrene.

På nødrettslig grunnlag har vi rett til å gi taushetsbelagte opplysninger til barnevern og/eller politi dersom svært tungtveiende hensyn gir grunn til det.

Et eksempel på dette kan være at en mor er beruset og henter barnet i barnehage med bil. Hun lar seg ikke overtale til å la bilen stå, og kjører med barnet i bilen. Er det fare for liv og helse, skal politiet kontaktes umiddelbart.

Dersom barneverntjenesten eller politiet anbefaler at dere går videre med saken, skal dere skrive bekymringsmelding og gå rett til nivå 3 i denne handlingsveilederen. Skjema for bekymringsmelding ligger i verktøykassa på Nittedal kommunes nettsider.

Aktuelle telefonnumre i akutte situasjoner:

- Barneverntjenestens vakttelefon (kl.8-15.30):
Telefon 67 05 91 16
- Barnevernvakt: Telefon 64 99 32 70
- Nittedal lensmannskontor: Telefon 67 06 84 70
- Politiets nødtelefon: Telefon 112
- Politiet der du er: Telefon 02800

Les mer om bekymringsmelding og akuttsituasjoner i verktøykassa på Nittedal kommunes nettsider.

2. Undring og observasjon

For deg som har din arbeidshverdag i direkte kontakt med barn og unge er en viktig del av arbeidet ditt å være oppmerksom på deres trivsel og utvikling. Av og til er bekymringen din grunnløs, andre ganger er det mer omfattende enn du trodde. Du trenger ikke å finne ut av dette alene. Det viktigste er at du tar initiativ.

Når du blir bekymret for et barn, en ungdom eller en familie skal du benytte observasjonsskjemaet i verktøykassa. Observer barnet eller ungdommen en kort periode og skriv ned det som får det til å lure – ha fokus på de konkrete opplevelsene. I første omgang skal du ikke skrive ned fortolkninger av hva atferden kan være uttrykk for.

Tilhørende verktøy:

- Observasjonsskjema
- Beskyttelses- og risikofaktorer
- Bekymringsskala vedrørende barn og unge
- Kjennetegn på mulig mistrivsel hos barn

Veiledning utarbeidet av organisasjonen Voksne for barn:

- «Hvem kan hjelpe Jesper?»: www.vfb.no/artikler/hvem-kan-hjelpe-jesper/
- «... og hvem ser Johanne?»: www.vfb.no/og-hvem-ser-johanne/

3. Del bekymringen

Er du bekymret for et barn/ungdom skal du ikke vite eller sitte med ansvaret alene. Du er ansvarlig for å drøfte bekymringen din med noen, uavhengig av om andre også er bekymret. Du kan ikke tillate deg å gi opp barnet – eller foresatte.

Del bekymringen med nærmeste leder eller en annen kollega som kan hjelpe deg til å vurdere situasjonen best mulig. Ser de det samme som deg, eller vurderer de situasjonen annerledes?

Bruk hverandre til å drøfte barn/unge dere av en eller annen grunn bekymrer dere for. Slike samtaler kan skje uten hinder av taushetsplikten. Du kan videreformidle personopplysninger innad i tjenesten når det er nødvendig for å sikre effektive tjenester og mest mulig helhetlig tilbud, i tråd med Forvaltningsloven § 13b.

Sammen skal dere finne ut om det er grunnlag for å følge opp saken videre. Det kan også være hensiktsmessig å drøfte saken anonymt med andre faggrupper, og du kan drøfte saken anonymt med barneverntjenesten ved behov. Benytt ressursteam på skolene.

Husk at barnet/ungdommen og familien kan oppleve en belastende livshendelse, for eksempel skilsmisse eller dødsfall i familien, og derfor reagerer med atferd som vekker bekymring for en periode, og kan ha behov for ekstra støtte.

Du finner mer informasjon om regler for taushetsplikt i verktøykassa.

Er det noe ved foreldrene som gjør deg bekymret, kan du ha nytte av å lese handlingsveilederen for voksentjenestene eller bekymringsskala vedrørende foreldre

Barnets stemme

Dersom du vurderer at barnet er modent nok til å kunne ha en oppfatning av saken, skal dere ha en samtale om hvordan han/hun selv oppfatter situasjonen. Ikke still ledende spørsmål. Med utgangspunkt i Barneloven (§§ 31-33) har barn fra 7 års alder rett til å si sin mening, men også yngre barn skal høres.

4. Avklaring

Når du og lederen din har vurdert din bekymring, må dere avgjøre hva dere vil gjøre videre. Dersom dere kommer frem til at det ikke er grunn til bekymring, avslutter dere saken.

Er dere fortsatt bekymret, velger dere å gå videre til riktig nivå i handlingsveilederen.

Vi trenger ikke å være veldig bekymret før vi inviterer til samtale med foresatte/og eller barnet/ungdommen.

Det holder med en undring vi tenker at vi kan gjøre noe med. Men vi skal konkretisere undringen *før* vi inviterer. Vi er ikke bastante, og forstår hvor viktig det er å utfylle egen forståelse av det vi ser og hører med informasjon fra barn, unge og foresatte. Bildet og forståelsen blir best med mest mulig informasjon. Samtidig må vi passe på at barnets behov ikke blir dreid over til å handle om voksnes behov i samtalen med foresatte.

Nivå 1: Utfordringene kan løses på tjenestestedet

Nivå 1 i handlingsveilederen beskriver når bekymringen for barnet/ungdommen kan løses på eget tjenestested.

Fortell foresatte om rutiner ved Bedre tverrfaglig innsats (BTI) på alle høstens foreldremøter, og informer om at informasjon finnes på hjemmesidene til Nittedal kommune. Det er bra at alle foresatte vet at det fra tid til annen kan komme invitasjon til slike samtaler.

Når dere oppretter et samarbeid med foresatte og barnet/ungdommen, skal det opprettes en Stafettlogg. Som hovedregel opprettes Stafettloggen av barnehage eller skole, som fungerer som Stafettholder. Foresatte og ungdom over 15 år må samtykke til opprettelse av Stafettlogg.

Hovedpunkter på nivå 1 i handlingsveilederen er:

- Involver foresatte/barnet/ungdommen
- Barn/unges rett til medvirkning og samtykke
- Forbered et godt møte
- Undringssamtalen
- Tiltak
- Evaluering og oppfølgingsmøter
- Veien videre
- Samtidighetsansvar

1. Involver foresatte/barnet/ungdommen

Er du bekymret for et barn, skal du informere foresatte på et tidlig tidspunkt. Foresatte bør trekkes inn så snart undringen/bekymringen er blitt konkret for den ansatte som skal formidle den, helst innen fire uker fra din bekymring oppstod.

Unntak: Dersom vi mistenker seksuelle overgrep eller vold, kontakter vi barnevernet direkte uten å varsle foreldrene.

Du skal orientere barnet/ungdommen om at du snakker med foresatte. Det er viktig å sette dette inn i en sammenheng som gjør at barn/unge ikke føler det er deres ansvar/skyld at ting blir tatt opp, eller at mamma/pappa kommer «i trøbbel» på grunn av dem.

Forsøk å formidle til barnet at det ikke har skyld i det som er vanskelig. Gi ros for samtalen. Si at det var bra barnet fortalte om dette.

Jo eldre barnet/ungdommen er, jo mer bestemmer de over eget liv og egen informasjon. Les mer om dette i neste avsnitt om barn og unges rett til medvirkning og samtykke.

Når du skal snakke med foresatte, er det best å gjøre dette direkte, ansikt til ansikt. Ikke gjør avtaler på mail, SMS eller Facebook. Forklar at du vil sende en skriftlig invitasjon til møtet (ikke innkalling). Avtal et tidspunkt som passer foresatte før du sender invitasjonen.

Det er viktig at foresatte vet hva de inviteres til:

- Forklar at du ønsker en samtale fordi barnet kan se ut til å ikke trives så godt som før
- Forbered deg på å svare på hvorfor invitasjonen kommer utenom de faste tidene. Forklar på en måte som ikke virker skremmende eller negativ
- Bruk barnehagens/skolens vanlige rutiner. Er det å legge en lapp i hylla/ranselpost, så gjør det
- Du kan i tillegg nevne invitasjonen i den daglige småpraten ved levering og henting
- Inviter til foreldresamtale tidlig i uka, ikke rett før helgen. Ikke la det gå for lang tid før samtalen finner sted
- Utarbeid en agenda slik at foresatte på forhånd kan tenke gjennom hvordan barnet har det i barnehagen/skolen i samspill med andre og med hensyn til trivsel og læring

2. Forbered et godt møte

Dette er den første ordentlige samtalen mellom deg som er bekymret for et barn/ungdom, og foresatte. Det er viktig at dere ikke går inn i møtet med en «fasit» på hvordan ting er, men med en undrende holdning.

Invitasjonsskjema til det første møtet finner du i verktøykassa på Nittedal kommunes nettsider.

Legg ved informasjon om stafettloggen og samtykkeskjema i invitasjonen, slik at foresatte/barnet/ungdommen er forberedt på dette. Da kan stafettloggen opprettes allerede i det første møtet dersom det er behov for det, og alle videre referater kan føres der under *møtere registrering*. Foresatte/ungdommen får tilgang til Stafettloggen ved opprettelse, og skal få skriftlig informasjon om hvordan de bruker den fra Stafettholder. De logger inn via ID-porten, og både bankbrikke og bank-ID på mobil kan benyttes. Informasjon om BTI, tverrfaglig samarbeid og Stafettloggen finner du i verktøykassa på Nittedal kommunes nettsider.

3. Undringssamtalen

I undringssamtalen mellom deg som er bekymret for et barn/ungdom og foresatte/barn/ungdom presenteres observasjoner, ikke konklusjoner.

Du skal snakke om bekymringene du har for barnet/den unge. Hold fokus på barnet, og ta barnets perspektiv.

Etabler et tillitsfullt forhold til foresatte og la dem fortelle selv. Vær åpen og interessert. Som hovedregel skal du ikke ta opp bekymringer knyttet til hjemmeforhold eller mistanker om foresattes rusmisbruk i den første samtalen.

Les mer om undringssamtalen i verktøykassa på Nittedal kommunes nettsider.

Formuler bekymringen/undringen din på forhånd gjennom å bruke observasjonsskjemaet i verktøykassa, og fortell hva dere har observert. Spør foresatte hva de tenker om dette, uten å overbevise dem om ditt syn på saken. Foresatte trenger ikke å være enige i barnehagens eller skolens problemforståelse. Dersom de foresatte blir provosert når du beskriver barnet/situasjonen/undringen/bekymringen, bør du avslutte samtalen. Avtal et nytt møte, slik at de får tid til å tenke gjennom det som er blitt sagt.

Under samtalen kan dere tenke igjennom:

- Hva er barnets/foresattes sterke sider (beskyttelsesfaktorer)?
- Hva består utfordringene av (risikofaktorer)? Hva er vi ekstra oppmerksomme på? Hva har vi observert?
- Er det noe i rammevilkårene som vedlikeholder problemet? Må noe endres?
- Hva med andre barn og ansattes holdninger/relasjon til barnet? Må noe endres?
- Hva må til for å skape en positiv endring?
- Har barnet/familien nettverk som barnet kan ha nytte av for hjelp? Besteforeldre, tanter, onkler, trener eller andre ressurspersoner?

Dersom det er aktuelt å jobbe mer med situasjonen skal dere opprette en Stafettlogg. Det forutsetter at foresatte og ungdom over 15 år undertegner samtykkeskjemaet.

Samtykkeskjema

Samtykkeregler under avsnittet om Taushetsplikt i Verktøykassa

Hvis akuttsituasjon: Kommer foresatte ruset til møtet, må dere ta affære og sette ord på det dere ser. Det er viktig å opptre rolig og respektfullt. Ikke la barn gå alene hjem med en ruset forelder. Bli igjen med barnet, og ring barnets andre pårørende/omsorgsperson.

Følg interne rutiner for hvordan dere håndterer akuttsituasjoner. Barneverntjenesten kontaktes i tiden 08-15.30, utenfor åpningstiden kontaktes barnevernvakten eller politiet. Mer informasjon om å håndtere akuttsituasjoner ligger i verktøykassa på Nittedal kommunes nettsider. [Akuttsituasjoner - hvordan håndtere dem?](#)

4. Tiltak - veien videre

Under møtet med familien skal dere bli enige om veien videre, skriv referat. Tenk igjennom:

- Må noe endres i rammevilkårene rundt barnet/den unge? Relasjoner til voksne? Relasjoner til jevnaldrende? Ressurser? Tilrettelegging?
- Spisse tiltak = effekt.
Utarbeid så spisse og konkrete tiltak som mulig, for eksempel: "Matpakke lages i fellesskap kvelden i forveien".
- Trenger barnet å øve på noe? Hva har barnet først og fremst behov for av ferdigheter nå? Gjør valg! Ikke start med for mye på en gang. Gjør det klart for barnet hva det øver på. Utarbeid enkle, målbare mål med klare tidsavgrensninger og forslag til tiltak som er forankret i målene dere har satt.
- Gjennomfør tiltak og støtt barnet/den unges og foresattes endringsarbeid. Ros skritt på vei til målet! Utfør regelmessige observasjoner av barnet for å se om tiltakene har effekt. Ansvarlig for tiltaket skal sørge for at det gjennomføres innen fristen.

Mal for referat og å lage gode mål ligger i verktøykassa på Nittedal kommunes nettsider.

5. Evaluering av tiltakene og oppfølgingsmøter

Når det har gått den tiden dere avtalte med familien, skal tiltakene evalueres. Har de vært gode nok? Tiltakene er gode nok dersom de fører dere til målene som er definert. *Det er ikke tilstrekkelig å evaluere hvorvidt tiltaket er gjennomført eller ikke.*

- Hvordan går det med barnets/ungdommens utvikling og trivsel?
- Har forholdene som i utgangspunktet gjorde deg bekymret endret seg?

- Er riktige personer/tjenester involvert i familien, og hvilke andre kunne/ burde vært involvert?
- Hvordan har samarbeidet vært?
- Har det skjedd endringer i barnets/familiens situasjon?
- Hva går bra? Hva bør endres?
- Hva har jeg (den enkelte foresatt eller tjeneste) manglet?
- Hva skal og bør gjøres fremover?

Huskeliste:

- Har jeg skrevet ned min bekymring konkret nok?
- Har jeg sjekket bekymringssignalene opp mot risiko- og beskyttende faktorer?
- Har jeg drøftet med lederen min?
- Har jeg drøftet bekymringen anonymt med andre fagpersoner?
- Har jeg snakket med foresatte og barnet/den unge?
- Har vi evaluert det vi har gjort underveis?
- Vet vi hvem som skal følge opp familien videre?

Det er viktig å holde fokuset på barnets beste, og unngå at foresattes beskrivelser av egne vansker, eventuell bagatellisering av situasjonen, fører til at du mister barnets behov av syne.

Dersom barnet/den unge viser tilfredsstillende og positiv utvikling etter det første møtet, holder vi kontakt med de foresatte for å forsikre oss om at den gode utviklingen fortsetter. Vi skriver referat fra alle oppfølgingsamtaler. Har du opprettet Stafettlogg kan den nå avsluttes. Med foresattes/og eller ungdommens samtykke kan vi gjenåpne stafettloggen dersom behovet melder seg igjen.

Hvis situasjonen/forholdene ikke har bedret seg inviterer vi foresatte/barn/unge til et nytt møte.

Oppfølgingsmøter

Etter at den første undringssamtalen er gjennomført, kan det være behov for flere oppfølgingsmøter. Disse oppfølgingsmøtene kan være på nivå 1, 2 eller 3.

Du skal informere nærmeste leder om din bekymring i saken. Leder må vurdere løpende om han/hun skal delta direkte i arbeidet, og i hvilken grad. Kartlegg mulige årsaker og løsninger ut i fra foresattes og de ansattes/andre tjenesters kjennskap til situasjonen. Hva sier barnet/den unge selv? Husk muligheten og styrken i nettverket rundt familien som besteforeldre, tanter/onkler, naboer, idrettslag eller andre i barnets omgangskrets. Alle kan trenge litt hjelp av og til. Ønsker familien slik hjelp?

Vi har en eller flere oppfølgingsamtaler og skriver referat fra disse med konklusjon. Dersom det er opprettet Stafettlogg føres referat der, gjennom å evaluere og legge til nye tiltak samt under møteregistrering.

Les mer om oppfølgingsmøter og stafettloggen i verktøykassa på Nittedal kommunes nettsider.

6. Veien videre

Dersom samarbeidet har fungert og barnet/den unge viser tilfredsstillende utvikling, holder vi kontakt med foresatte for å forsikre oss om at den positive utviklingen fortsetter.

Dersom vi ser at samarbeidet ikke har ført til at barnet/den unge har fått det tilstrekkelig bra og viser tilfredsstillende utvikling, må vi tenke høyt sammen: «Vi trenger mer hjelp. Hvilke muligheter finnes?»

Her har barnehager og skoler mulighet til å søke råd og veiledning fra hjelpetjenester som PPT, helsestasjon og barnevern. Dersom dere ser at dette har tilstrekkelig effekt, kan innsatsen fortsette på nivå 1. Hvis ikke, gå videre til nivå 2 eller 3 i handlingsveilederen.

Nivå 2: Utfordringene krever bistand fra andre

På nivå 2 i handlingsveilederen er det behov for at samarbeid mellom flere tjenester. Her vil det være aktuelt med samarbeidsmøter eller ansvarsgruppemøter.

Dersom Stafettlogg ikke er opprettet på nivå 1 skal den opprettes nå. Hovedregelen er at barnehage eller skole oppretter Stafettloggen og er stafettholder. Se rutinebeskrivelse for Stafettholder og aktør i verktøykassa på nettsidene.

Hovedpunkter på nivå 2 i handlingsveilederen er:

- Avklaring
- Henvisning til rett hjelpeinstans
- Tiltak
- Evaluering
- Veien videre

1. Avklaring

Når det er nødvendig å trekke inn andre faggrupper, skal dere og foresatte/den unge avtale dette sammen. Dere blir enige om et samarbeid med for eksempel helsestasjon, skolehelsetjeneste, PPT, barnevern, utekontakt, BUP, fysio- eller ergoterapeuter, barnets fastlege, NAV eller andre fagpersoner. Nå må foresatte/den unge skrive under på et nytt samtykkeskjema.

Dersom foresatte, til tross for behov, ikke samtykker til å søke hjelp og samarbeid med andre fagpersoner, er det viktig å presisere at vi som ansatte har meldeplikt til barnevernet ved alvorlig bekymring.

Dersom dere sender melding til barnevernet, er det naturlig å informere foresatte/den unge om det. Igjen med ett unntak, ved mistanke om vold og/eller seksuelle overgrep kontakter du/dere barnevernet uten å varsle foresatte.

2. Henvisning til rett hjelpeinstans

Dere skal i samarbeid med foresatte/den unge henvise til eller invitere rett hjelpeinstans.

Referat fra møtet skal foreligge med underskrift av foresatte/den unge og den som er kontaktperson/ stafettholder i saken. Referat legges ved aktuell henvisning. I referatet må dette komme klart fram:

- Ønsker om bidrag og tiltak fra aktuell hjelpetjeneste
- Barnehagens/skolens/andres bidrag og effekten av dette
- Foresattes bidrag og effekten av dette

- Eventuell involvering av det private nettverket
- Kombinasjon av ulike typer tiltak (hva har blitt gjort av hvem til nå)?

Aktuelle tjenester er:

- PPT
- Ressursteam for førskolebarn
- Barnevernet
- Helsestasjonen
- Skolehelsetjenesten
- Jordmortjenesten
- Familieteamet
- Ungdomsteam/ungdomskoordinator NAV
- Fysio- og ergoterapitjenesten for barn og unge
- Utekontakten
- Tildelingsenheten
- NAV
- Psykisk helse og rus

3. Tiltak

Når foresatte/den unge samtykker i å søke hjelp fra andre fagpersoner, må ny hjelpeinstans få tilgang til Stafettloggen. Det gjøres ved å definere tiltak som den enkelte hjelpeinstans har ansvar for. Det holdes et møte med foresatte/barn/ungdom og ny hjelpeinstans hvor mål, tiltak og møtetidspunkt avtales.

Selv om andre hjelpetjenester kommer inn i samarbeidet, holder vi kontakten med foresatte for å forsikre oss om at den positive utviklingen fortsetter. Du har samtidighetsansvar.

4. Evaluering

Arbeidet i hjelpetjenestene dokumenteres skriftlig, og stafettloggen brukes aktivt for å dokumentere og evaluere innsatsen. Husk å bruke lysglimtfunksjonen. Eventuelle andre instanser innenfor de kommunale tjenestene involveres etter behov, og får tilgang til loggen etter samtykke fra foresatte/den unge etter gjeldene regler for samtykke. Alle tiltak føres og evalueres i loggen.

Tjenestene skal arbeide med felles målsetning. Vurder om det skal etableres en ansvarsgruppe rundt barnet/ungdommen.

Tenk gjennom:

- Har jeg drøftet og tatt kontakt med riktig instans?
- Har jeg oversikt over tiltakene i familien og hvem som har ansvaret for å utføre dem?
- Har jeg oversikt over egne mål og tiltak i tiltaksperioden?

- Er det utpekt en koordinator/stafettholder for familien dersom flere tjenester er involvert samtidig?
- Har jeg snakket med noen hvis jeg fortsatt er bekymret etter at tiltakene er utprøvd?
- Har vi evaluert tiltakene underveis?
- Har tiltakene hjulpet familien tilstrekkelig?
- Hva sier barnet/ungdommen og foresatte selv om dette? Hva viser evalueringen?

5. Veien videre

Stafettholder har hele tiden ansvar for at barnet blir fulgt opp videre, men hjelpeinstansene som er involvert har også et ansvar for å sjekke at dette faktisk skjer.

Samarbeidet fortsetter inntil barnet/den unge og foresatte ikke lenger har behov for bistand fra hjelpeinstansene. Det kan være aktuelt å gå tilbake til nivå 1.

Dersom dere ser at det er behov for ytterligere innsats, går dere videre til nivå 3.

Nivå 3: Omfattende samarbeid mellom flere tjenester

På nivå 3 er det behov for omfattende samarbeid mellom flere tjenester. Her vil det være aktuelt med samarbeidsmøter eller ansvarsgruppemøter.

Stafettloggen skal brukes ved nivå 2 og 3 (i tråd med nivåene i denne handlingsveilederen).

Hovedpunkter på nivå 3 i handlingsveilederen er:

- Avklaring og aktuell hjelp
- Stafettlogg og individuell plan
- Tiltak
- Evaluering
- Veien videre

1. Avklaring av aktuell hjelp

På dette nivået er det behov for et bredt samarbeid med foresatte/barnet/ungdommen. Her må dere avklare hvilke instanser som skal involveres i det videre arbeidet.

Skal barnevernet inn? Andre? Se oversikt over aktuelle hjelpeinstanser som er beskrevet på nivå 2 i handlingsveilederen.

Som hovedregel bør du alltid fortelle foresatte/den unge at du vil informere barneverntjenesten om din bekymring, og hva du vil formidle. **Unntaket er**

dersom du har mistanke om seksuelle overgrep eller vold mot barn/unge. Da kontakter du barnevernet direkte.

Det kan oppleves krevende å melde bekymring for et barn til barnevernet når en skal samarbeide med foresatte daglig eller ofte. Det er alltid en fordel om en kan melde om en bekymring til barnevernet med foresattes/den unges samtykke, eller i samarbeid med dem. En melding til barneverntjenesten må være skriftlig, og så konkret som mulig. I meldingen bør du informere kort om foresattes oppfatning knyttet til det bekymringen dreier seg om.

Du kan ikke la være å melde din bekymring selv om du gjennom et tverrfaglig/tverretattlig samarbeid har kunnskap om at andre instanser har meldt eller kommer til å melde sin bekymring til barneverntjenesten.

Hver fagperson/instans har en selvstendig opplysningsplikt, uavhengig av hva andre foretar seg. Dette innebærer f.eks. at både helsesøster og lege skal melde sin bekymring i samme sak, og ikke overlate til den andre å ta dette ansvaret. Selv om barneverntjenesten arbeider med barnet og familien, kan du ikke anta at de vet, eller kommer til å finne ut av, akkurat det du er bekymret for.

Mer om:

[Opplysningsplikt til barnevernet \(brosjyre fra Barne- og likestillingsdepartementet\)](#)
[Veileder til bekymringsmelding til barnevernet](#)

Les også mer om samarbeid mellom barnevern og skole:

[Veileder: Samarbeid mellom skole og barnevern \(Barne,- ungdoms,- og familiedirektoratet\)](#)

Hvis foresatte ikke samtykker i å søke hjelp fra andre fagpersoner, møter vi dem på deres vurdering, og anerkjenner deres rett til å takke nei til tilbud om hjelp. Samtidig *må* vi informere om konsekvenser dette kan få for barnet og dets utvikling, og hvilke forpliktelser vi har som ansatte. Husk å referatføre at denne informasjonen er gitt. Som ansatte har vi en selvstendig plikt til å melde bekymring til barneverntjenesten dersom vi mener at foresatte hindrer barnet i å få nødvendig hjelp, eller det er store mangler i den omsorgen barnet får. Dette gjør du fortrinnsvis gjennom nærmeste leder.

Hjelpetjenestene kan velge å godta foresattes valg og fortsette det videre samarbeidet. Eller vi kan velge å melde bekymring til barneverntjenesten uavhengig av deres samtykke dersom situasjonen er svært alvorlig. Vårt samarbeid med foresatte fortsetter uansett hvem og hvor mange andre hjelpeinstanser som er inne i bildet.

Selv om barnevernet undersøker barnets omsorgssituasjon eller setter i gang tiltak rundt barnet, er det viktig at du fortsetter med ditt arbeid og dine oppgaver knyttet til barnet.

Hvis du har mistanke om straffbare forhold, kontakt politiet på telefon 67 06 84 70 (Nittedal lensmannskontor)/112 (nødnummer)/02800 (politiet der du er).

2. Stafettlogg og individuell plan

Når barneverntjenesten er involvert, er det naturlig at denne tjenesten overtar stafettpinnen og blir stafettholder. Stafettpinnen overleveres likevel ikke før barneverntjenesten har fattet vedtak om tiltak til familien. Tiltak som skal foregå på skolen eller i barnehagen føres i stafettloggen.

Barnet/ungdommen kan ha rett til individuell plan (IP). Ved vedtak om IP kan familien beslutte at de ønsker å benytte Stafettloggen som digitalt IP-verktøy.

3. Tiltak

Når barnevernet har fattet vedtak om tiltak har de koordineringsansvaret. Innsatsen fortsetter likevel i barnehage/skole/andre tjenester, jf. samtidighetsansvar.

Selv om barnevernet undersøker barnets omsorgssituasjon eller setter i gang tiltak rundt barnet/den unge, er det viktig at man fortsetter å bistå barnet, dersom ikke annet er avtalt med barneveret.

Dersom det oppstår ny bekymring eller bekymringen vedvarer, skal dette meldes til barnevernet på nytt.

Veileder: Samarbeid mellom skole og barnevern (Barne, -ungdoms,- og familiedirektoratet)

4. Evaluering

Arbeidet i tjenestene som er involvert evalueres fortløpende og vi gjennomfører oppfølgingsmøter. Invitasjonsskjema til oppfølgingsmøtet ligger i verktøykassa på Nittedal kommunes nettsider. Dersom det er opprettet Stafettlogg sendes møteinvitasjoner der.

5. Veien videre

Saken kan avsluttes på nivå 3 og føres tilbake til nivå 2 eller 1 i tråd med handlingsveilederen. Da opprettholdes stafettlogg.

Dersom barnevernet ikke lenger har et tiltak og følger familien, har barnevernet likevel ansvar for å gi fra seg stafettpinnen til en ansatt på nivå 1 eller 2, i tråd med handlingsveilederen.

Alternativt kan saken avsluttes helt. Stafettloggen avsluttes i samarbeid med barnet, ungdommen og/eller foresatte.